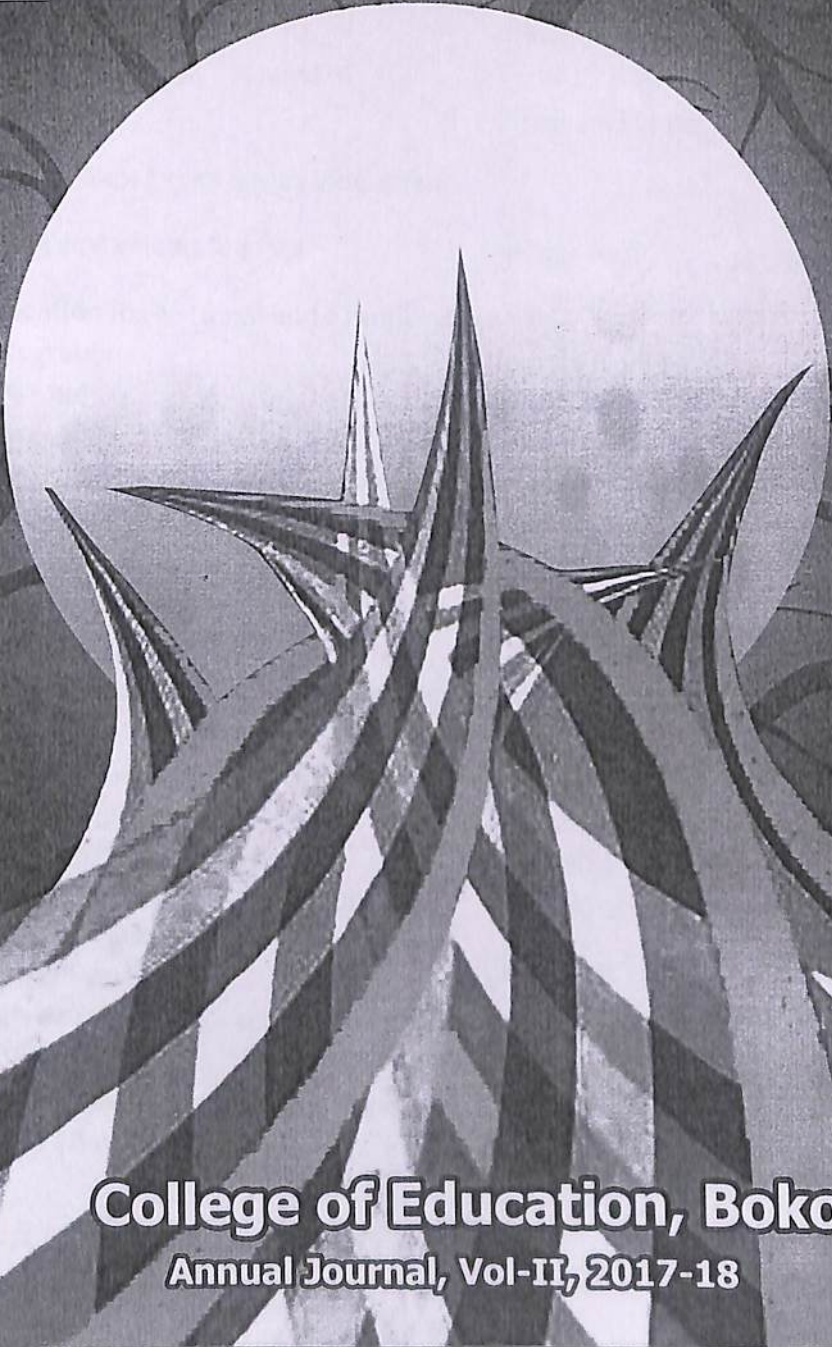

ভাস্কর

Bhaskar

College of Education, Boko

Annual Journal, Vol-II, 2017-18

সূচীপত্ৰ

● জীৱনৰ লক্ষ্য : শিক্ষকতা আৰু প্ৰত্যাহ্বান	ড° গণেশ্বৰ চহৰীয়া	13
● Value Education-need of the day	Dr. Anima Devee	18
● ভাষাৰ গুৰুত্ব	বিজয়া ডেকা	21
● গুণগত শিক্ষাৰ আঁতৰি	নৃপেন ভাগৱতী	25
● Gunotsav, Assam – A need of the hour	Nilamani Upadhyay	28
● একবিংশ শতিকাৰ উশৃংখল যুৱচামৰ মাজত নৈতিক শিক্ষাৰ প্ৰয়োজনীয়তাঃ কিছু চিন্তা	ভানুপ্ৰভা গয়াৰী	33
● Education for National and Emotional Integration	Indrani Kalita	36
● গণিতৰ মজা	ৰবীন কলিতা	40
● Competition Pressure on Adolescent in respect of their Academic Achievements.	Moni Monjuri Phukan	43
● শংকৰদেৱৰ অপূৰ্ব সাংস্কৃতিক অৱদান নামঘৰ,সত্ৰ আৰু ভাওনা	গুঞ্জন কুমাৰ নাথ	46
● Value Oriented Education : A Crying Need for Every Individual	Smita Boro	49
● বৰ্তমান যুৱসমাজৰ মাজত মহাপুৰুষ শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱ আৰু বিষ্ণু প্ৰসাদ বাভাৰ আদৰ্শৰ প্ৰাসংগিকতা	ধৰ্মেশ্বৰ বাভা	51
● Social Networking and its Effects on Young Generation	Anowar Hussain	54
● মহাপুৰুষ শ্ৰীমন্তশংকৰদেৱৰ বৃন্দাবনী বস্ত্ৰ	ধৰিত্ৰী কলিতা ঠাকুৰীয়া	58
● Demonetisation : Its Consequences	Md. Jakir Hussain	61
● মহিম বৰাৰ 'এখন নদীৰ মৃত্যু' গল্পটিত প্ৰতিফলিত গ্ৰাম্য জীৱন	বশ্মি মেধী	63
● ৰাষ্ট্ৰীয় একতা শিবিৰত কিছু অনুভৱ	চন্দনা ৰাজবংশী	66
● কন্যা শিশু দেশৰ সম্পদ	মঃ শ্বাহ ছেকান্দাৰ আলী	69
● গোৱালপাৰা জিলাৰ অন্তৰ্গত এটি সৰু অঞ্চল টিপ্লাইৰ উৎসৱ পাৰ্বণত এভূমুকি	যুগৱতা চৌধুৰী	71

ভাষাৰ গুৰুত্ব

বিজয়া ডেকা

সহযোগী অধ্যাপিকা, শিক্ষা বিভাগ
জবাহৰলাল নেহৰু মহাবিদ্যালয়, বকো

ভাষা হ'ল মনৰ ভাৱ-অনুভূতি প্ৰকাশৰ এক মাধ্যম আৰু জ্ঞান আহৰণৰ চাবি কাঠি। চাৰ্লচ বাৰ্বাৰে (Charles Barber) মত প্ৰকাশ কৰে যে ভাষা হ'ল এক ইঙ্গিতপূৰ্ণ মাধ্যম, যাৰ দ্বাৰা কোনো লোক সমষ্টিয়ে এক প্ৰকাৰ প্ৰতীক ধ্বনি ব্যৱহাৰ কৰি যোগাযোগ আৰু সামাজিক বুজাপৰা বন্ধা কৰি চলিব পাৰে। এই ভাষাৰ জৰিয়তে ইজন-সিজনৰ লগত বাক বিনিময় ঘটে যাৰ ফলত ব্যক্তিৰ মাজত মানৱীয় সম্পৰ্ক গঢ় লৈ উঠে। বাক বিনিময়ৰ উপৰিও মানুহে হাতৰ আঙুলি, দেহৰ অংগী-ভংগী বা চিহ্নৰ জৰিয়তেও মনৰ ভাৱ প্ৰকাশ কৰিব পাৰে। গুৰুত্ব থকা দুজন ব্যক্তিয়ে চকুৰ চাৰনিৰেও মনৰ ভাৱ প্ৰকাশ কৰি কাৰ্য সম্পাদন কৰিবলৈ সক্ষম হয়। সমাজপাতি বাসকৰা প্ৰতিজন মানুহে ভাৱ অনুভূতিৰ আদান-প্ৰদান প্ৰক্ৰিয়াটো চলি থাকে ভাষাৰ জৰিয়তে। Sturtevant ৰ মতে "কোনো জনসমষ্টিয়ে প্ৰণালীবদ্ধভাৱে আৰু যাদুচ্ছিক স্পষ্ট ধ্বনি প্ৰতীকৰ দ্বাৰা পৰস্পৰে সহযোগিতা কৰি দৈনন্দিন জীৱনৰ কাম সম্পন্ন কৰা প্ৰণালীৰ নামেই

ভাষা।" অৰ্থাৎ কথন বা ভাৱৰ আদান-প্ৰদান আৰু সমাজ নাথাকিলে বাক বিনিময় সম্ভৱ নহয়। ভাষা হৈছে মানুহৰ পৰিচয়। এজন মানুহে কথা কওঁতে ভাষাটোৰ মাজেৰে নিজৰ সমাজখনকো প্ৰতিনিধিত্ব কৰে। এজন মানুহৰ নিজৰ যুক্তি, চিন্তা, বীতি-নীতি সকলোৰে তেওঁৰ সমাজৰ চিনাকি দাঙি ধৰে।

কথিত আৰু লিখিত হ'ল ভাষাৰ দুটা ৰূপ। কথিত ভাষাত বিশেষ নিয়ম বা ব্যাকৰণ অনুসৰণ নকৰিলেও চলে। কথিত ভাষা বক্তা আৰু শ্ৰোতাজনৰ সমকালবৰ্তী হয়। ইয়াক যান্ত্ৰিক উপায়েৰে সংৰক্ষণ নকৰিলে ই দুজন বা ততোধিক মানুহৰ মাজত ভাৱৰ আদান প্ৰদানতে শেষ হয়। ভাষাৰ এই ৰূপটো অস্থায়ী অকৃত্ৰিম আৰু বচন নিৰ্ভৰশীল। কওঁতা আৰু শুনোতাৰ মাজত আন্তৰিকতা অবিহনে কথিত ভাষাৰ গুৰুত্ব কমি যায়। বহু সময়ত দেখা যায় কওঁতাই কৈ গৈ থাকে কিন্তু শুনোতাৰ প্ৰতি গুৰুত্ব নিদিয়ৈ বা শুনোতাৰ মনৰ ভাৱ বুজিবলৈ চেষ্টা নকৰে। শুনোতাৰ কথাও নুশুনে। এই কথা ঠিক যে আন্তৰিকতা অবিহনে যোগাযোগৰ

সুফল পোৰা নাযায়।

লিখিত ভাষা সদায় ব্যাকৰণৰ অধীন। ভাষাৰ লিখিত ৰূপ বহুদিন পিছতহে বিকাশ হয়। লিপি আৰু লিখন পদ্ধতি তথা সঁজুলিৰ আবিষ্কাৰৰ পাছতহে ইয়াৰ বিকাশ হয়। মানুহে ভাষা ক'বলৈ মুখেৰে উচ্চাৰণ কৰা ধ্বনিসমূহক যি প্ৰতীক চিহ্ন বা বেখা চিত্ৰৰ সহায়ত লিখা বা অংকণ কৰা হয়, তাকে লিপি বোলে। মৌখিক ভাষা লিখিত ৰূপলৈ পৰিবৰ্তিত হোৱা ঘটনাকটোক অৰ্থাৎ লিপিৰ উদ্ভাৱনক সভ্যতাৰ জখলাত মানুহৰ এক অতুলনীয় পদক্ষেপ বুলিব পাৰি। লিপিৰ আবিষ্কাৰৰ আগতে মানুহে নিজৰ মনৰ ভাৱ বুজাবলৈ ফিটা, ৰছী, কমাল, গামোছা, চাদৰ আদিত গাঁঠি দিয়া, বেৰ অথবা ৰছিত ভিন্ন ৰং দিয়া আদি কাম কৰিছিল। কিন্তু লিপিৰ ব্যৱহাৰৰ পিছত মনৰ ভাৱ বুজাবলৈ বা সংৰক্ষণ কৰিবলৈ সহজ হৈ পৰে।

ভাষা এক কলা। ব্যাকৰণৰ বিভিন্ন সমল যেনে শব্দ গঠন, বাক্য গঠন বা শব্দ মালা এক বিনিময়ৰ মাজত আবদ্ধ হৈ থাকে। এইবোৰে ভাষা একেটাৰ শ্ৰীবৃদ্ধি কৰে। কথিতৰ আধাৰত গঢ় লৈ উঠা লিখিত ভাষা কৃত্ৰিম আৰু ব্যাকৰণ সমৃদ্ধ হয়। ভাষা ভেদে বাক্য গঠনৰ নিয়ম পৃথক হয়।

কোনো এটা ভাষাত অনেক উপভাষা থাকিব পাৰে। উদাহৰণ স্বৰূপে ক'ব পাৰি যে অসমীয়া এটা ভাষা আৰু বৰপেটীয়া, নলবৰীয়া, গোৱালপৰীয়া, কামৰূপীয়া, গুৱালকুচীয়া আদি উপভাষা। কোনো এখন সমাজৰ যিটো খলুৱা ভাষা বা উপভাষাই সামাজিক, ৰাজনৈতিক, সাংস্কৃতিক বা ধৰ্মীয় কাৰণবশত, মৰ্যদা লাভ কৰে সেই ভাষাক মান্যভাষা বোলে। সমাজে এই মান্য ভাষাক লিখন কাৰ্যত ব্যৱহাৰ কৰে। লিখন কাৰ্যত ব্যৱহৃত ভাষাটো আন উপভাষাতকৈ সংযত, কৃত্ৰিম আৰু তাৰ গতি ধীৰ হয়।

এটা মান্যভাষা পূৰ্বতে উপভাষাই হৈয়ে থাকে।

বিভিন্ন সামাজিক, ৰাজনৈতিক, সাংস্কৃতিক বা ঐতিহাসিক কাৰণত এটা উপভাষাই মান ভুক্ত হৈ আন উপভাষা সমূহৰ ওপৰত নিজৰ প্ৰভাৱ দিব পৰিব পাৰে। কোনো বিস্তৃত ভৌগোলিক পৰিবেষ্টনিত এনেবোৰ কাৰণবশত মানুহৰ মাজত হোৱা যোগাযোগৰ অভাৱ বা সমধৰ্মী আন কাৰণে এটা উপভাষাৰ সৃষ্টি হয়। ধ্বনি, ৰূপ পাৰ্থক্য হৈ কথন শৈলিত পৰিবৰ্তন আহে। কোৱা হয় যে, ভাষাৰ এই কথন শৈলীটো প্ৰতি ১৫ ৰ পৰা ২০ কিঃ মিঃ দূৰত্বৰ ভিতৰতে সলনি হয়। উচ্চাৰণৰ পাৰ্থক্য আৰু সুকীয়া কথন ভংগীৰ বাবে একে ভাষাগোষ্ঠীৰ মাজতো ভাষা কোৱাত তাৰতম্য দেখা যায়। বহু ভাষিক দেশ ভাৰতবৰ্ষত বৰ্তমান ১৬০০তকৈয়ো অধিক ভাষাৰ প্ৰচলন হৈ আছে। এই ভাষাবোৰৰ প্ৰধানকৈ ইণ্ডো আৰ্য, দ্ৰাবিড়ীয়, তিব্বত-বৰ্মী আৰু অষ্ট্ৰো-এছিয়ান/মুঙা এই চাৰিটা ভাষিক পৰিয়ালৰ পৰা উৎপত্তি হৈছে। ভাৰতীয় সংবিধানে এইবোৰৰ ভিতৰত ২২ টা ভাষাক অনুসূচীভুক্ত ভাষা বুলি স্বীকৃতি প্ৰদান কৰিছে। থকা-থোৱা, পিছন, উৰণ সকলোতে থকাৰ দৰে ভাৰতীয় সকলৰ মাজত ভাষাৰ ক্ষেত্ৰটো বৈচিত্ৰতা দেখা যায়। আন আন কাৰকৰ দৰে ভাষাৰ বৈচিত্ৰতায়ো ভাৰতীয় জনগণৰ মাজত সম্প্ৰীতি গঢ়াত প্ৰভূত বৰঙণি যোগাই আহিছে।

এই কথা ঠিক যে এজন মানুহে যিমান ভাষা আয়ত্ত কৰিব পাৰে সিমান তেওঁৰ জ্ঞানৰ পৰিধি বাঢ়ি যায়। এনে লোকে যিকোনো ঠাই বা দেশতে সহজে চলাফুৰা কৰিব পাৰে আৰু ন ন জ্ঞান লাভ কৰিবলৈ সক্ষম হয়। কেতিয়াবা ভাষা বুজি নোপোৱা বাবে নানা আত্মকালত পৰাও দেখা যায়। আমাৰ দেশৰ বহুচৰিত চিৰ নমস্যা, স্বনামধন্য পণ্ডিত জৱাহৰলাল নেহৰু, পণ্ডিত সৰ্বপল্লী ৰাধাকৃষ্ণণ, পণ্ডিত কৃষ্ণ কান্ত সন্দিকৈ আনন্দৰাম বৰুৱা, ভাষাৰ গুজা হেমচন্দ্ৰ বৰুৱা আদি

বুদ্ধি অন্যান্য গুণৰ লগতে ভাষাৰ ক্ষেত্ৰত থকা বৃহৎপত্ৰিৰ বাবে সকলোৰে আদৰণীয় হৈ আছে।

গুৰু উচ্চাৰণ ভাষাৰ এটা যোগাত্মক দিশ। গুৰু উচ্চাৰণ আৰু প্ৰকৃত ব্যৱহাৰে ভাষাৰ সৌন্দৰ্য বৃদ্ধি কৰে। অতি সম্প্ৰতি দেখা গৈছে যে গোলকীকৰণৰ টোৰে সকলো দিশকে চুই গৈছে। দিনে দিনে নৱ-প্ৰজন্মৰ মাজত ইংৰাজী ভাষা প্ৰীতি বৃদ্ধি গৈছে। কিশোৰ কিশোৰীৰ মুখত সততে গুনা গুনা আদি শব্দৰ অৰাধ ব্যৱহাৰে অসমীয়া ভাষাৰ সৌন্দৰ্য হানি কৰা যেন অনুভৱ হয়। I.V. বাতৰি কাকত আদিত দেখা পোৱা বানান বিভ্রাটেও ভাষা শিক্ষাত ব্যাঘাট জন্মাব পাৰে। এই কথা ঠিক যে ভাষাত পৰিবৰ্তন ঘটি থাকে। আন ভাষাৰ শব্দ সোমাই কোনো এটা ভাষাক শব্দৰ ক্ষেত্ৰত চহকীও কৰি তোলে। কিন্তু অৰ্থৰ সামঞ্জস্য নথকা শব্দৰ ব্যৱহাৰে ভাষাৰ সৌন্দৰ্য হানি কৰি তোলে। ৰাজনৈতিক, অৰ্থনৈতিক, মানুহৰ আচৰণ তথা ধাৰাবাহিক প্ৰবৰ্তন হানি কৰণৰশত এটা ভাষা বিলুপ্ত হ'ব পাৰে। বিলুপ্ত মানুহ সেই ভাষা কোৱা লোক এজনো নাই। বৰ্তমান ইটালীৰ 'গথিক' (Gothic), লম্বাৰ্ডিক ভাষাৰ (Lombardic), লেটিন আৰু জাৰপেথিক (Zarpathic) ভাষা, ইটালী লেপনটিক (Leponitic) আৰু লিগুৰিয়ান (Ligurian) ভাষা কোৱা মানুহ নাই। এই সমীক্ষাত কোৱা হৈছে যে বহু ভাষা নিৰাপদ নহয়। UNESCO ৰ মতে ভাৰতবৰ্ষত ১৯১ টা ভাষা বিপন্নতাৰ ওপৰত আছে। The Red Book of Endangered Languages (UNESCO), Atlas of the World's Languages in Danger or Disappearing (Christopher Moseley), Language in Danger (Andrew Dalby), When Languages Die (K. David Harrison) আদি গ্ৰন্থত ভাষা বিপন্নতাৰ ওপৰত সজাগতামূলক আলোচনা

কৰা হৈছে। UNESCO এ নিৰূপণ আৰু বিপন্ন ভাষাৰ সম্বন্ধে এনেধৰণে ধাৰণা দিছে (UNESCO defines five levels of language endangerment between 'safe' (not endangered) and 'extinct')

(i) Vulnerable - "Most children speak the language but it may be restricted to certain domains (e.g. home)

(ii) Definitely endangered - "Children no longer learn the language as mother tongue in the home."

(iii) Severely endangered - "Language is spoken by grandparents and older generations while the parent generation may understand it, they do not speak it to children or among themselves."

(iv) Critically endangered - "The Youngest speakers are grandparents and older and they speak the language partially and infrequently."

(v) Extinct - Here are no speakers left, included in the Atlas if presumably extinct since the 1950s."

সময়ৰ আস্থানত সকলো দেশে গোলকীকৰণৰ কৰলত সোমাই পৰিবলৈ বাধ্য হৈছে। এই গোলকীকৰণৰ টোত নিজা ভাষা সংস্কৃতি ধৰি ৰখাটো এক প্ৰত্যাহ্বানমূলক হৈ পৰিছে। এই প্ৰত্যাহ্বানৰ লগত মুখামুখী হ'বলৈ নৱ প্ৰজন্মক পিতৃ-মাতৃ, অভিভাৱক তথা শিক্ষানুষ্ঠান সমূহত মাতৃভাষা ভালদৰে শিকোৱা আৰু কোৱাৰ অনুশীলন কৰোৱাৰ ওপৰত গুৰুত্ব প্ৰদান কৰিব লাগে। মাতৃভাষা তথা প্ৰাথমিক শিক্ষা লাভ কৰাটো শিশুৰ এক অধিকাৰ এই কথা দোহাৰাৰ প্ৰয়োজন নাই। মাতৃভাষাক শ্ৰদ্ধা কৰাৰ পৰিৱেশ গঢ়া ডাঙৰসকলৰে দায়িত্ব। একোটা ভাষা সংস্কৃতি নানা ঘটি প্ৰতিঘটিৰ মাজেৰে আগবাঢ়ে। আমি মনত ৰখা

ভাল হ'ব যে ডেৰ হাজাৰ বছৰতো অধিক দীঘলীয়া পৰিক্ৰমাত অসমীয়া ভাষায়ো নানা বিধিনি অতিক্ৰম কৰি আহি আজিৰ স্তৰত উপনীত হৈছে। ইংৰাজৰ আমোলত (১৮৩৬-১৮৭৩) বাংলা ভাষাই অসমীয়া ভাষাৰ ঠাই অধিকাৰ কৰি লৈছিল। সেই সময়ত প্ৰথমবাৰৰ বাবে আনন্দৰাম ঢেকিয়াল ফুকনে অসমীয়া ভাষাক পুনৰ প্ৰতিষ্ঠা কৰিবলৈ অশেষ যত্ন কৰিছিল। ইংৰাজী মাধ্যমত পঢ়িলেও আনন্দৰাম ঢেকিয়াল ফুকনৰ মাতৃ ভাষা প্ৰতি ভাল পোৱা, স্বাভিমান অটুট আছিল। ভাষাৰ ওজা হেমচন্দ্ৰ বৰুৱাই বৈজ্ঞানিক পদ্ধতিৰে 'হেমকোষ' অভিধান ৰচনা কৰি অসমীয়া আখৰ জোঁটনিক সুস্থিৰ ৰূপ দি অসমীয়া ভাষাক এক গতি প্ৰদান কৰি গৈছে। ঊনবিংশ শতিকাৰ শেষৰ কালছোৱাত অসমীয়া ভাষা সাহিত্যৰ নাওখনিৰ গুৰি ধৰা হেমচন্দ্ৰ বৰুৱাৰ লগত আন এগৰাকী ব্যক্তি হ'ল গুণাভিৰাম বৰুৱা। সেইদৰে 'জোনাকী' (১৮৮৯-১৮৯৯) আলোচনী তৰু 'অসমীয়া ভাষা উন্নতি সাধিনী সভা' (২৫ আগষ্ট, ১৮৮৮)ৰ জৰিয়তে চন্দ্ৰকুমাৰ আগৰৱালা, হেমচন্দ্ৰ গোস্বামী, লক্ষ্মীনাথ বেজবৰুৱা, কনকলাল বৰুৱা, চন্দ্ৰধৰ বৰুৱা, সত্যনাথ বৰা, বেনুধৰ ৰাজখোৱা আদি পুৰোধ ব্যক্তিসকলে অশেষ কষ্টেৰে অসমীয়া ভাষাৰ ভেটিটো সুদৃঢ় কৰি থৈ গৈছে। ইয়াৰ পিছতো ভাষা জননী সুৰক্ষাৰ হকে মোজ্জামিল হককে আদি কৰি কেবাজনোও প্ৰাণ আৰ্হতি দিছে। সুন্দৰৰ পূজাৰী ৰূপকোঁৱৰ জ্যোতি প্ৰসাদ আগৰৱালাদেৰে অসমীয়া ভাষাৰ ভৱিষ্যত সম্পৰ্কে কৈ গৈছে-

‘কামৰূপা মোৰ
সুৰদি সুৰীয়া
অসমীয়া ভাষা

জগত সভালৈ যাব

উজ্জ্বল

সুজ্জ্বল

কহিনুৰ পিঙ্গি

হাঁহি জ্যোতিৰূপা হ'ব।’

অসমীয়া ভাষাতে সাহিত্য চৰ্চা কৰি ইতিমধ্যে বহুতো মনিষীয়ে নিজৰ লগতে অসমীয়া ভাষাক বিশ্বৰ দৰবাৰত বিশেষ মৰ্যদা প্ৰদান কৰি গৈছে। এনে ঐতিহ্যপূৰ্ণ ভাষা জননীৰ উত্তৰাধিকাৰী হিচাপে আমি আমাৰ মাতৃভাষাৰ গৰিমা অটুট ৰখাটো আমাৰ সকলোৰে কৰ্তব্য। ভাষা, সংস্কৃতিয়ে হ'ল নিজৰ চিনাকি দিয়াৰ উত্তম পথ। সেয়েহে গতিশীল সমাজৰ সতে মিলিবলৈ আৰু প্ৰযুক্তি বিদ্যাৰ সতে আগবাঢ়ি যাবলৈ ইংৰাজী ভাষা শিকাৰ লগতে মাতৃভাষাক অনাদৰ নকৰাটোৱে আমাৰ সকলোৰে বাবে ইতিবাচক কথা হ'ব। ইংৰাজী ভাষা চৰ্চা কৰাৰ লগতে অসমীয়া ভাষা সাহিত্যৰাজিক ইংৰাজী ভাষালৈ তথা আন ভাষালৈ অনুবাদ কৰা, কৰ্মশালা অনুষ্ঠিত কৰা আদিতো গুৰুত্ব দিব লাগিব। বিশ্ব বৰেণ্য শিল্পী সুধাকণ্ঠ ড° ভূপেন হাজৰিকাদেৰে গীতেৰে আমাক সোঁৱৰাই গৈছে-

আজিৰ অসমীয়াই নিজক নিচিনিলে

অসম ৰসাতলে যাব...।’

গ্ৰন্থপঞ্জী :

- (১) অসমীয়া সাহিত্যৰ বুৰঞ্জী (অৰুণোদয় যুগৰ পৰা যুদ্ধোত্তৰ যুগলৈ)
কৃষ্ণকান্ত সন্দিকৈ ৰাষ্ট্ৰিক মুক্ত বিশ্ববিদ্যালয়
(২০১৫)
- (২) প্ৰাথমিক পৰ্যায়ৰ ভাষা শিক্ষণ : (Editors)
দিব্য জ্যোতি মহন্ত আৰু লগৰীয়াসকল HD
International Educational publishers.